

Doğu Dünyasının Güçlü Kadınları

İçeriği Yazan: [İmdad Hasanlı](#) [1] Zaman: Cum, 14/10/2011 - 17:00

Yazar: İmdad HASANLI

Kadının dünya tarihindeki rolü erkeklerle kıyasta hep arka planda kalmıştır. Bundan başka son yıllara kadar dünyanın birçok yerinde kadın erkek eşitliği geç sağlanmıştır. Örneğin Büyük Britanya’da son yıllara kadar erkek kadın ayrımı hep yapılmıştır. Erkeklere ödenen maaşın yarısı bile kadınlara ödenmemiştir. Hatta Büyük Britanya ülkelerinden olan İskoçya’da kadın hakları geç bir tarihte verilmiştir.

Doğu toplumlarında özellikle Asya’nın birçok ülkesinde kadın erkeğinin işini yapan, çocuğuna bakan ve ev işleriyle uğraşan bir anlama sahip olmuştur. İslam dininden önce Arap devletlerinde kadın utanç dolu bir varlık sayılmaktaydı. İslam dini bu anlayışı ve olguyu ortadan kaldırmak için kesin kanunlar koymasına rağmen bu olgu Doğu toplumlarında ve İslam coğrafyasında hep etkisini sürdürmüştür. Buna nedenlerden en önemlisi eğitimsizlik ve cahillikti. Aynı zamanda Asyalıların ataerkil yapıya sahip olması da bir etken olmuştur. Dolayısıyla Asya kıtasının büyük bölümünde kadın hep arka planda kalmış ve hafif işlerle uğraşmıştır.

19. yüzyıla gelindiğinde birçok reformlar yapılmasına rağmen kadın haklarında büyük ölçekli yenilikler olmamıştır. Kadınlar gerek iş bulma, gerek işten çıkarılma konusunda haksızlığa uğramışlar. Birçok işyerlerinde kadın çalışanlara, aynı işi yapan erkeklerden daha az maaş ödenmiştir.

20. yüzyılda birçok ülkelerde kadınlara yönelik birtakım yenilikler olmuşsa da, günümüzde bile kadınlara karşı haksızlıklar görmek mümkündür. Örneğin 2009 yılında yaşanan küresel ekonomik durgunluk en çok kadın çalışanları etkiledi. Ekonomik durgunluk karşısında işyerlerindeki çalışan sayısının azaltılmasına gidilirken, öncelikli olarak kadın çalışanlar işten çıkarılmıştır. İş bulan kadınlar da genellikle hiçbir sosyal güvencesi olmayan yerlerde iş bula bilmektedirler. Buna sebep ise erkeklerin düşüncesinde kazanmış olan tek bir fikirdir. O da kadınların ‘beceriksiz’ veya ‘zayıf’ olmasıyla bağlanmasıdır. Fakat unutmamalıyız ki tarihte milyonlarca erkeğin yapamayacağı işi kadınlar yapmıştır. Örneğin, Anna Jarvis 8 Mart Kadınlar Günü’nü yaratmış ve hala kutlanmaktadır.

Evita Peron yoksul bir aileden çıkmış ve Arjantin'in 'First Lady'si olmuştur. Yoksul ve fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Evita kocasını Arjantin Cumhurbaşkanlığına taşıyan kadın olarak bilinmektedir. İşçiler arasında yaptığı işlerle tüm Arjantin işçi sınıfının kalbini fethetmiş ve Arjantin'deki yoksul her kesimin sevgisini toplamıştır. Bu da eşinin cumhurbaşkanlığı seçiminde kendini göstermiştir.[1] Diğer bir kadın örnek ise Coco Chanel'dir. Fransa'da yetimhanede büyüyen bu kadın çorap mağazasında tezgâhtarlık yapmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise "Kadın Bağımsızlık Hareketi"nin en güçlü figürü olarak tarihe kendi adını yazdıra bilmiştir.[2] ABD'li Greta Garbo da kadın özgürlüğünün ikonu haline gelmiştir. Valentina Tereshkova uzaya giden ilk kadın olarak tarihte yerini almış ve kadınların da erkekler gibi her işin en iyisini yapabilecek kapasitede olduğunu bütün dünyaya göstermiştir. Bunun gibi birçok kadın hem kadın haklarının savunucusu olmakla beraber yoksul ve mazlum halkın haklarını savunarak tarihte unutulmayacak şahsiyetler kervanına katıla bilmiştir. Aynı zamanda da 'kadınlar yapamaz' düşüncesini silip atmışlardır.

Doğu ülkelerinden ve aynı zamanda Müslüman bir ülke olan Azerbaycan'da kadın hakları diğer doğu ülkeleriyle ya Müslüman ülkelerle kıyasta ilerici olarak nitelenebilir. Örneğin dünyada kadınlara ilk seçme ve seçilme hakkını sırasıyla ABD, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Finlandiya, Danimarka, İzlanda, Kanada, Sovyetler, Almanya tanımıştır. Sonuncusu Almanya 1919 yılında kadınlara seçme hakkı tanımıştır.

Azerbaycan ise 1918 yılında Azerbaycan Halk Cumhuriyetinin kurulmasının ardından kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanımıştır. Bu hem dünyada ilklerdendir, hem de Doğu ve Müslüman ülkeleri arasında bir ilktir.

Azerbaycan kadını Azerbaycan tarihinde büyük role sahip olmakla beraber, Azerbaycan kültür ve tarihinin oluşumuna büyük katkıda bulunmuştur.

Azerbaycan kadını tarihi açıdan değerlendirdikte, diğer Müslüman ülkelerden farklılık gösterdiğini göreceğiz. Çünkü Müslüman devletler arasında Azerbaycan'da kadına ilk seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. Bunun birçok nedeni vardır. İlk önce onu belirtmek isterim ki, Azerbaycan tarihinde kahraman Annelerimiz, kahraman kadınlarımız vardır. İster tarih gerçeklerinde, ister efsanelerde yiğit kadınlarımız mevcuttur. Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın annesi Sara Hatun[3] annemiz Azerbaycan tarihinin ilk kadın diplomatı olmakla beraber zekâsı ve becerisi ile tarihte yerini almıştır. Sara Hatun Azerbaycan kadınına hep örnek teşkil etmiş, kadınıımızın ilham kaynağı oluvermiştir.[4]

Efsaneleşmiş bir diğer Azerbaycan kadını Köroğlu'un eşi Nigar hanımdır. Nigar hanım zor zamanlarda eşine her türlü yardım edebilecek cesarete ve güce sahip bir kadın profili çizerek gelecek nesillerdeki kadınlara eşini nasıl koruyacağını gösteren Azerbaycan kadını resmini çizmiştir.[5]

Bunun gibi onlarca, hatta yüzlerce cesur, becerikli ve korkmaz Azeri kadını tarihte yerini almış ve bugün de gurur kaynağımız olmuştur. Bunların hepsini bir makaleye sığdırabilmemiz elbette mümkün değildir. Fakat Azerbaycan toplumunda kadın her zaman daha aktif bir rol üstlenmesi biri gerçektir. Onun için diğer Müslüman devletleri ile karşılaştırıldıkta bizde kadının topluma katılımının daha erken olduğuna şahit olmaktadır.

Çağdaş Azerbaycan toplumunda da aynı serüven devam etmektedir. Toplumun kadına bakış açısı daha da gelişmiş, bunun sonucunda da kadınlarımızın bütün alanda başarılarla imza attığını görebilmekteyiz. Günümüzde dünyanın her köşesinde başarılı Azerbaycan kadını ile karşılaşmak mümkündür. İster edebiyatta, ister sanatta ve ister bilimde kadınıımız başarılı çalışmalara imza atıyor. Bu ülkemizin geçmişte kadınıımıza bakış açısının diğer ülkelerden farklı olmasından ve kadınıımıza tanıdığı olanakların sonucudur dedirtebiliriz.

Bugün siz okurlara öyle bir kadın tanıtmak istiyorum ki, yaptıklarıyla hem tarih yazıyor, hem teşekkür topluyor, hem de yaptıklarına şahit olanları kendine hayran bırakıyor. Bu kahramanın ismi Mihriban Aliyeva'dır. Hanım Aliyeva'nı medya vasıtasıyla görenler mutlaka olmuştur. Mihriban hanımı ilk defa görenler önce güzelliğine ve şıklığına bakakalmıştır.

Fakat daha yakından tanımanız için biraz icraatlarından bahsetmek istiyorum. Azerbaycan Cumhuriyeti 1991 yılında bağımsızlığına kavuşmuştur. Bu sene bağımsızlığının 20. Yılı kutlamaya hazırlanan Azerbaycan bağımsızlıktan günümüze çok zorluklar çekmiştir. İster Ermenistan’la savaş olsun, ister bağımsızlığın ilk yıllarındaki ekonomik durumunun kötü olması halkın yaşamını ciddi etkilemiştir.

Azerbaycanlı politikacılar bu 20 senede ciddi çalışmıştır rahatlıkla diyebiliriz. Ama bazen sivil kişilerin ve sivil kuruluşların yaptıkları öyle etkili oluyor ki, halktan büyük övgü alabiliyor. Bütün bunlar elbette ülkenin kalkınması ve halkın refahına yardımcı olmak içindir.

Dünyada muhtemelen yüz ellinin üzerinde “First Lady” statüsünde kadın vardır. Bazıları çok çalışır, bazıları hiç çalışmaz. Bazıları halk tarafından sevilir, bazıları hiç sevilmez. Bütün bunlar o “First Lady”nin ait olduğu halk için yaptıklarından doğar. Öyle “First Lady”ler var ki, halk hiç umrunda olmaz ve o statünün tadını çıkarır. İstedığı gibi yaşar ve gider. Ama öyleleri vardır ki, insani olarak elindeki gücü mükemmel işler yapmakla pozitif anlamda ‘tarih yazar’. İşte ‘tarih yazar’ bir Hanımefendi bugünkü bahis mevzuumuzdur.

Mihriban Aliyeva, 2003 senesinde Azerbaycan’ın “First Lady”si oldu. Hiç zaman kaybetmeden

Azerbaycan'da öyle sosyal projeler hayata geçirdi ki, millet bakakaldı. Bine yakın ortaokul ve liseyi yıktırarak yeniden yaptırdı. Onlarca hastanenin yeniden yapılması Onun ismiyle bağlıdır. Bundan başka belki de binlerce hastayı başkanı olduğu "Haydar Aliyev Vakfı" aracılığıyla tedavi ettirdi. Şehit ailelerinin sorunlarını çözerek onlara sahip çıktı. Tabi ki, kısa cümlelerle anlamsız gözükebilir. Ancak, sadece ülke içindeki sorunlarla ilgilenmedi. Aynı zamanda Pakistan ve Afganistan'ın fakir bölgelerine okul ve hastane yapılmasına da bizzat yardım etmiştir. Gürcistan'da yaşayan Azerilerin bütün sorunlarıyla yakından ilgilenmiş ve okullar yapılmasına öncülük etmiştir.

Zor zamandan yenice kurtulan Azerbaycan için umut kaynağı olan Mihriban Aliyeva, Azerbaycan halkının umut güvencesi olmuştur. Kim adaletsizliğe uğrarsa, Mihriban Hanımdan yardım istemiş, yada derdini Ona söylemiştir. O da yapılan müracaatların bütünüyle ilgilenerek çözülebilecek konuların çözülmesine bir sivil toplum kuruluşu gibi elinden geleni yapmıştır.

Bundan başka Azerbaycan tarihinin ve kültür tarihinin korunması için inanılmaz çaba göstererek birçok yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalan kültürel mirasımızın yok oluşunun karşısını almıştır. Örneğin Azerbaycan muğamı, dünya müzik türleri içerisinde en eskilerindendir. Türkiye'de 'Azeri müziği' olarak bilinen müzik yok olma tehlikesi ile karşı karşıyaydı. Mihriban Hanımın ciddi çabası sonucunda bizim çok sevilen müziğimiz kurtararak tekrar canlandırılmıştır. Aynı zamanda, Azerbaycan'ın tarihi yapıtları yıkılarak yok olmak üzereyken, Mihriban Aliyeva önderliğinde kısa zamanda restorasyonu yapılarak ayakta tutulabilmektedir.

Ülkemizin %93-e yakının Müslüman olduğu memlekette Sovyet baskısı sonucunda camiler yok edilmişti. Son yıllar Mihriban Aliyeva'nın en başarılı sosyal projelerinin başında yeni yapılan muhteşem camiler de yer almaktadır. Bakü'nün girişinde restorasyon ve ilavelerden sonra harika görüntüsüne kavuşan "Bibi Heybet" camisi başkentimize kazandırılmış tarih yapıttır. Söz konusu cami Mihriban Aliyeva'nın dinimize ve halkımızın inancına olan saygısından olsa gerek. Ve bunun gibi onlarca mimari açıdan göz okşayan cami ve ibadet yerleri restore edilerek tarihimize kazandırılmıştır.

Aşağı yukarı on yıllık kısa sürede büyük başarılarla imza atan Mihriban Aliyeva, ülke içinden beğeni

toplamakla beraber ülke dışından da beğeni toplayabilmiştir. Mihriban Aliyeva, yaptığı sosyal projelere göre UNESCO ve İESCO tarafından “İyi niyet Elçisi” olarak görevlendirilmiştir. Dünya kadınlarının diyalogu için Hanım Aliyeva birçok toplantı ve konferansların gerçekleştirilmesine önderlik etmiştir.

Mihriban Aliyeva, bunları yapmak zorunda değildi. Hiçbir şey yapmayarak, gündemden uzak kalabilirdi. Fakat bunları yaparak ilk önce Azerbaycan tarihinin unutulmaz kahraman kadınları arasında yer aldı. Daha önemlisi ise, Azerbaycan halkının içten sevgisini kazanmıştır. Bu aynı zamanda, Azerbaycan kadının tarihte de günümüzde de, her zaman başarılarla imza ata bileceğini göstermiş ve Azerbaycan kadının ilham kaynağı olmuştur. Geleceğin, yeni Sara Hatunlar, yeni Mihriban Aliyevalar yetiştireceğine zerre kadar şüphemiz yoktur. Bir diğer yaklaşım ise, toplumumuz kadınıma güvenmektedir. Zaten öyle olmasaydı 125 koltukluk parlamentomuzun 20-si kadın milletvekilinden oluşmazdı.

Sonda bir hususu vurgulamak isterdim. Muhakkak bütün “First Lady”lerin iş grafiği yoğundur. Fakat ellerinde öyle güç vardır ki her şeyden üstün. Bu güçlerini Mihriban Aliyeva gibi sosyal projelere yönlendirebilirler. Böyle olacağı takdirde, ülkelerindeki sorunların bir kısmının ortadan kalkacağını göreceklerdir. Bundan daha önemlisi ise, halkın nefretini değil sevgisini kazanacaklardır. Bizden söylemesi. Çünkü biz gördük.

İmdad Hasanlı / Doğu Ülkeleri Siyaset Bilimi Uzmanı

iletisim@politikadergisi.com

Kaynakça:

[1] <http://www.varbak.com/tarihteki-unutulmaz-kadinlar-t2534.html?s=a3cb785d...> [2] Erişim tarihi 24 Eylül 2011

[2] <http://www.varbak.com/tarihteki-unutulmaz-kadinlar-t2534.html?s=a3cb785d...> [2] Erişim tarihi 24 Eylül 2011

[3] http://tr.wikipedia.org/wiki/Sare_Hatun [3] Erişim tarihi 26 Eylül 2011

[4] <http://qadin.net/65-sara-xatun.html> [4] Erişim tarihi 27 Eylül 2011

[5] <http://kultaz.com/2010/05/12/%E2%80%99Ckoroglu%E2%80%99D-dastani-yoxsa-dastanin-paris-nusxesine-bir-baxis/> [5] Erişim tarihi 27 Eylül 2011

Yorumlar

- [Diğer](#) [6]

Kaynak URL (17/05/2024 - 21:58 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/okur-makale/dogu-dunyasinin-guclu-kadinlari-0>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/imdad-hasanli>

[2] <http://www.varbak.com/tarihteki-unutulmaz-kadinlar-t2534.html?s=a3cb785d861b251957728e10187f1384&t=2534>

[3] http://tr.wikipedia.org/wiki/Sare_Hatun

[4] <http://qadin.net/65-sara-xatun.html>

[5] <http://kultaz.com/2010/05/12/%E2%80%99Ckoroglu%E2%80%99D-dastani-yoxsa-dastanin-paris-nusxesine-bir-baxis/>

[6] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/diger>